

I had a dream... about smart contracts

Marcel Ruygvoorn¹

Het was een lange, zware avond met wellicht iets teveel wijn. In elk geval viel ik als een blok in slaap en zakte ik al snel weg in een diepe droom.

Ik droom dat ik in mijn nieuwe, zelfrijdende auto rijd. Op een billboard langs de snelweg lees ik dat het ergens in 2027 moet zijn. Ik bekijk de laatste e-mails op mijn smartphone terwijl ik tegelijkertijd met een gangetje van zo'n 80 kilometer per uur over de weg zoef richting een gelijkwaardige kruising. Ik heb vijftien verpakkingen met de nieuwste iPads bij me voor mijn kantoorgenoten (er start binnenkort een pilot om digitaal te gaan procederen). Die liggen verspreid op de achterbank. Terwijl ik het kruispunt nader, zie ik vanuit mijn ooghoeken een groepje van vijf joggers die willen oversteken. Van links zie ik een auto naderen. De bumper van die auto bevindt zich al op het kruispunt. Op dat moment grijpt de elektronica van mijn auto in. De computer maakt razendsnel een serie relevante afwegingen. Mijn auto heeft al lang met de van links komende auto gecommuniceerd en weet dat daar één persoon in zit. Mijn auto denkt dat er zich in mijn auto drie personen bevinden. Dat is niet zo, maar de sensoren in de achterbank detecteren het gewicht van de iPads en daarom denkt mijn auto dat er sprake is van twee inzittenden op de achterbank. Mijn auto detecteert dat voor de van links komende auto weliswaar nog uitgeweken zou kunnen worden, maar dat gaat dan ten koste van ten minste vier van de vijf joggers die aan de rand van de weg staan te wachten, want dat zou een forse stuurcorrectie vereisen. Voor die situatie heeft de programmeur van de software in mijn auto een afweging gemaakt en die komt erop neer dat het in dit geval tot een botsing moet komen met de van links komende auto. De joggers hebben vandaag geluk. In een split second vraag ik mij af hoe die afweging zou zijn uitgevallen indien er bijvoorbeeld een koe

aan de kant van de weg zou hebben gestaan, maar direct daarop realiseer ik mij dat veel softwareprogramma's in India wordt geschreven waar men koeien anders pleegt te waarderen dan in Nederland. Zou dat dan tot een andere afweging hebben geleid? En hoe zou die afweging zijn uitgevallen indien er niet vijf jeugdige joggers, maar drie zwaar bejaarde mannen zouden hebben gestaan?

Meer tijd om na te denken heb ik niet; ik word bruut uit mijn gedachtegang gehaald en de klap is behoorlijk hard. Wanneer ik weer bij mijn positieven kom, stel ik vast dat iedereen, inclusief mijn iPads, het overleefd lijkt te hebben. Ik krijg plotseling twee meldingen per rcs (de opvolger van sms) op mijn smartphone. In de eerste melding staat dat er twee ambulances naar de plek des onheils onderweg zijn. Ik realiseer mij dat dat er eigenlijk één teveel is, maar dat waarschijnlijk mijn auto, in de veronderstelling verkerend dat er op mijn achterbank nog twee passagiers zitten, gemeend heeft niet de afroep van één maar twee ambulances te moeten activeren om voldoende capaciteit voor drie personen te hebben. Op zich natuurlijk een veilige gedachte, maar ik vraag me af (noem het beroepsdeformatie) bij wie de rekening voor de tweede ambulance zo dadelijk gaat landen nadat de ambulancebroeders hebben vastgesteld dat mijn iPads niets mankeren. Enfin, dat is voor latere zorg.

Het tweede rcs-bericht vind ik zo mogelijk nog interessanter. Er staat: *"Smart contract secureall 1969 BMW is being executed"*. Ik herinner mij inderdaad bij de plaatselijke garage niet alleen een zelfrijdende auto te hebben

gekocht, maar eveneens een autoverzekering in de vorm van een smart contract te hebben afgesloten. De verkoper was er lyrisch over; één handtekening en er zou mij veel leed en vooral extra werk bespaard blijven! Leek me toen ideaal. Bovendien: ik moest wel, want onafhankelijke verzekeraars wilden geen zelfrijdende auto's verzekeren en er wordt nog volop gesteggeld over de invoering van de zogenaamde 'directe verzekering' voor zelfrijdende auto's waarbij de schuldvraag – kort gezegd – geen rol meer speelt. En inderdaad: het door mij ondertekende smartcontract is 'in execution'. Via Google Earth en de informatie die is verschaft door de Rijksdienst voor het wegverkeer is vastgesteld dat ik van rechts kwam, dus voorrang had en het algoritme heeft vervolgens de conclusie getrokken dat de eigenaar van de auto die van links kwam aansprakelijk is voor de schade. Kennelijk heeft ook die bestuurder een smart contract getekend want er wordt ogenblikkelijk een bedrag geblokkeerd op diens bankrekening tot zekerheid voor de voldoening van zijn eigen risico. Op datzelfde moment hebben de sensoren in de linkerzijde van mijn auto vastgesteld dat mijn spatbord en mijn linker voordeur reddeloos verloren zijn en compleet vervangen moeten worden. Dat wordt direct doorgegeven aan de verzekeringsmaatschappij van de onfortuinlijke wederpartij die van links kwam. Kennelijk heb ik ook daarvoor toestemming gegeven toen ik het smart contract ondertekende. De verzekeringsmaatschappij van mijn wederpartij heeft direct in de database van Audatex onderzocht hoeveel het vervangen van een spatbord en een voorportier kost. Audatex bestaat overigens al jaren en bestaat uit een data-

De verkoper was er lyrisch over; één handtekening en er zou mij veel leed en vooral extra werk bespaard blijven!

base voor het betrouwbaar en gere-
nommeerd vastleggen en calculeren
van voertuigschades. Vervolgens
wordt er op een lege plek in mijn
agenda een reparatieafspraak 'inge-
schoten' door mijn verzekeringsmaat-
schappij bij een aan deze gelieerd
schadeherstelbedrijf. Kennelijk heb ik,
toen ik het smart contract onderte-
kende, mijn verzekeraar gemachtigd
om afspraken in mijn agenda te
maken en heb ik een derdenbeding
ondertekend ten gunste van het
betroffende schadeherstelbedrijf. De
verschuldigde kosten voor het schade-
herstel staan inmiddels overigens al
op de rekening van het schadeherstel-
bedrijf, terwijl het eigen risico al van
de rekening van mijn onfortuinlijke
wederpartij is afgeschreven; kennelijk
heeft hij, toen hij het smart contract
ondertekende, zijn verzekeraar daar
direct toe gemachtigd.

Dit alles is in gang gezet en gereali-
seerd door mijn smart contract op
het moment waarop ik de van links
komende bestuurder uit zijn auto
help. De man is net zo erg geschrok-
ken als ik, maar wijst mij er wel op
dat hoewel ik ten opzichte van hem
van rechts kwam, zijn auto zich al
gedeeltelijk op de gelijkwaardige krui-
sing bevond en mijn auto dus had
moeten stoppen. En daarvan heeft hij
vijf getuigen. Die zijn inmiddels wel-

Ondertussen vraag ik me af hoeveel volmachten ik met de ondertekening van het smart contract heb verleend, hoeveel vrijwaringen en derdenbedingen ik ben aangegaan

iswaar verdwenen, maar ongetwijfeld nog goed te achterhalen via de signalen op hun sporthorloges. Mijn wederpartij weet mij te vertellen dat op die manier ook uiterst geheime Amerikaanse bases in kaart zijn gebracht; militairen houden nu eenmaal van hardlopen en iedereen draagt daar tegenwoordig een smartwatch bij en deelt de hardlooproutes en -resultaten via internet. Op dat moment krijgt de wederpartij een melding op zijn smartphone van zijn bank dat het eigen risico is afgeschreven. Mijn wederpartij is furieus. Hij acht zich niet aansprakelijk. Op datzelfde moment ontvang ik een melding op mijn smartphone van mijn bank met de melding dat de kosten voor de nodeloze inzet van een tweede ambulance van mijn rekening zijn afgeschreven. Kennelijk heb ik, toen ik het smart contract ondertekende, ook meteen een vrijwaringsclausule ondertekend ten gunste van de ambulancedienst.

Ik vraag me af of mijn auto niet beter had moeten weten en het verschil tussen iPads en een persoon van vlees en bloed op de achterbank had moeten onderkennen. Kan ik de schade wellicht doorleggen naar de autoverkoper? Waarschijnlijk niet want ik herinner me vaag iets van een exoneratiebeding in de koopovereenkomst. Ondertussen vraag ik me ook af hoeveel volmachten ik met de ondertekening van het smart contract heb verleend, hoeveel vrijwaringen en derdenbedingen ik ben aangegaan. In elk geval gaat het een hele klus worden, wanneer mijn wederpartij gelijk krijgt en niet aansprakelijk blijkt te zijn voor de ontstane schade, om alles weer terug te draaien. Eén faillissement ergens in de lijst van betrokken partijen en alles loopt in de soep! Maar gelukkig liggen alle transacties die elkaar in een split second, geïnitieerd door mijn smart contract, zijn opgevolgd voor de eeuwigheid vast omdat bij de 'execution' van het smart contract gebruik is gemaakt van blockchain technologie. Een hele geruststelling! Op dat moment licht mijn smartphone weer op en zie ik dat ik een e-mail heb ontvangen van de advocaat van de bestuurder die van links kwam met in de bijlage een conceptdagvaarding.

Ongetwijfeld het begin van de hele terugdraaiexercitie. Dat wil zeggen: als mijn wederpartij gelijk krijgt...

Plotseling schrik ik wakker. Maar wel met de geruststellende gedachte dat smart contracts niet zaligmakend zijn en de jurist van vlees en bloed (nog) niet overbodig is. •

Auteur

1. Mr. dr. M.R. Ruymvoorn is advocaat bij Van Benthem & Keulen B.V. en universitair honorair docent aan de Universiteit Utrecht

